

Idag är marknaden full av giftiga kemikalier och produkter, något som Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen inte förmår att ta tag i eftersom det råder underbemanning, brist på kompetens och ekonomiska styrmedel. Importen av icke godkända produkter översvämmar landet och där bland annat asiatiska varor är så fulla av gift att vi närmar oss en kritisk gräns.

Våra myndigheter och regeringen måste ta sitt ansvar och inte vänta och tro att marknaden sanerar sig själv.

Tony Kronevi, medförfattare i boken *Byggande med kunskap och moral* har under många år spridit kunskap kring sjuka hus, miljögifter och forskningsetik. Redan på 70-talet kom han i kontakt med det giftiga ämnet melamin som nu visat sig vara tillsatt i kinesisk bröstmjölksersättning. Tony Kronevi arbetade då på Statens veterinärmedicinska anstalt och slaktkycklingar med vätskeutgjutningar (ödem) hade skickats till dem för undersökning. De kunde vid detta tillfälle inte konstatera orsaken till vätskeutgjutningarna. Senare fick Kronevi veta att man i ett annat land hade haft samma problem och där hade man vid en kemisk analys hittat gift som kunde härledas till kycklingarnas foder. Vid beredning av skinn använde man pentaklorfenol (dioxin). Det pentaklorfenolhaltiga fett som man skrapade bort från de behandlade hudarna blandades i kycklingfoder.

Ett exempel bland många på hur man blandar in livsfarliga cancerframkallande kemikalier i livsmedel. Det måste nu till konkreta handlingar som ger de förändringar som är ett måste för att vi skall få till ett friskare samhälle. Kemikalierna finns överallt i vår vardagsmiljö. Redan i livmodern utsätts vi för kemikalier som finns i vår mammas kropp och som via moderkaka och navelsträng transporteras till det växande fostret. Efter födseln fortsätter exponeringen, genom luften vi andas och maten vi äter. Även bröstmjölken innehåller kemikalier. Giftet melamin, som gjort kinesiska spädbarn sjuka, kan finnas i choklad och kex som säljs i Sverige. Det har redan konstaterats i godiset White Rabbit som sålts i svenska butiker. Många undrar säkert varför man blandar en sorts plast i maten. Förklaringen är att melamin höjer proteinnivån i livsmedlet så att kontroller visar en högre proteinnivå än vad som verkligen finns i livsmedlet.

Det är inte bara det du äter som gör dig fet. En ny spansk studie visar att föroreningar och miljögifter kan vara en källa till övervikt. Barn som exponeras för bekämpningsmedel i livmodern löpte dubbelt så stor risk att bli överviktiga. Nästan alla människor har mängder av kemikalier i sina kroppar, 90 procent av alla amerikaner utsöndrar bisfenol A i urinen och 90 procent av alla spädbarn har varit utsatta för ftalater i livmodern. Alla navelsträngar undersökta i den spanska studien visade spår av hexaklorbensen. Ett bekämpningsmedel mot svampsjukdomar som har bannlysts internationellt men kemikaliens långa livslängd gör att den fortfarande finns i miljön och i maten. Exakt hur bekämpningsmedlet orsakar övervikt är dock fortfarande okänt. De spanska forskarna tror att mammorna kan ha blivit diabetiker, vilket skulle öka risken för att barnen skulle bli överviktiga. Men vad orsaken än är menar de att fynden tydligt visar att det inte bara är en kost- och kalorifråga.

I SvD 11/9-08 beskrevs en koppling mellan ett ämne som finns i vanlig plast, kemikalien Bisfenol A eller BPA, och fetma och diabetes. Forskare i USA och Kanada har upptäckt att BPA kraftigt stör apors inlärningsförmåga redan vid låga doser. Experter knutna till Karolinska Institutet pekar även på en trolig koppling till fetma, diabetes typ 2- hjärtsjukdomar och en rad psykiska sjukdomar. Bisfenol A eller BP A läcker från framförallt olika matbehållare, foder i konserverburkar och nappflaskor. Hämmad synapsbildning har kopplats till inlärningssvårigheter, sämre minne och humörsvängningar och anses bidra till psykiska sjukdomar som alzheimer, schizofreni och depression. Ett annat exempel på ett gift som kan finnas i vår vardag är ämnet Dietylenglykol som främst finns i antifrys och lösningsmedel, men även har använts som förtjockningsmedel i tandkräm. Ämnet ligger bakom över 80 dödsfall i Panama, där det hittades i hostmedicin. Ytterligare ett exempel är Archie, nio månader, som låg på soffan med bara blöja på sig och fick svåra brännskador över hela kroppen. Nu är han hemma från sjukhuset, men långt ifrån återställd. "Han är chockad och måste ha handskar på sig för att inte klia sönder sig", säger mamma Rebecca Lloyd-Bennet. Soffan som tillverkats i Kina hade impregnerats med ett medel, dimetylfumarat, som skulle förhindra den från att mögla. Men de starka kemikalierna har nu gett svåra allergiska reaktioner hos fler än tusen briter.

När de giftiga ämnena kommer ut i naturen störs till exempel fiskarnas fortplantning. I bottenhavet simmar sterila lakar med utvecklade könsorgan. Fiskarna byter kön av läkemedel i vattnet. Tvåkönade hanmörtar har setts med äggceller insprängda i testikelvävnad. Dubbelkönighet har även setts hos andra sötvattenfiskar. Hormonpåverkan på fiskar är bara en av de effekter läkemedel kan ha på vår miljö. Förutom hormonstörande ämnen vet vi att till exempel antibiotika kan påverka vår miljö. Flera antibiotika är svärnedbrytbara i naturen och kan leda till resistensutveckling.